

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 8565 Școl. 1908.

Concurs.

Din fondurile arhidiecezane cu finea anului școlar 1907/1908 au devenit vacante următoarele stipendii:

I. Din fondul Francisc Iosif 4 stipendii de 100 cor. și unul de 120 coroane.

II. Din fundațiunea Colegea 3 stipendii câte de 120 coroane.

Pentru conferirea acestora să publică concurs cu termin până la 15/28 August 1908.

Cererile de concurs sunt a să înainta la consistoriul arhidiecezan în termenul indicat, însoțite de următoarele documente:

- carte de botez,
- testimoniu școlar,
- testimoniu de paupertate,
- alte documente recomandătoare.

Cererile înrate după expirarea termenului indicat nu să vor lua în considerare.

Sibiu, din ședința senatului școlar ținută la 17 Iuliu 1908.

Consistorul arhidiecezan.

Noul patriarh sârbesc.

Sibiu, 7 August n.

În ședința din Sâmbăta trecută s'a făcut din partea congresului național al bisericii gr.-ort. sârbești din statul ungar alegerea de patriarh, în locul decedatului *George Brancovici*. Majoritatea voturilor date a intrunit-o P. S. Sa episcopul *Smejanovici* din Vârșet, pe lângă care s'au grupat toți Sârbii din Ungaria, pe când cei din Croația și Slavonia au susținut candidatura Preasfințitului episcop *Nicolici* din Pacraț.

Episcopul *Smejanovici* a fost deci proclamat patriarh ales al bisericii gr.-ort. sârbești din statul ungar, și publicul l'a aclamat pe alesul și i-a făcut ovațiuni, iar congresul a compus numai decât obicinuita reprezentatiune către Regele țării, în care-l roagă să dea întărire prealaltă acestui act săvârșit în cea mai bună regulă și după cea mai curată convingere și conștiință a tuturor celor ce au luat parte la el.

Comisariul regesc, care a fost de față la alegere, ministrul de justiție *Günther*, a luat actele electorale cu sine, împreună cu reprezentatiunea către Coroană, și le-a dus la Budapesta, pentru ca consiliul de miniștri se facă acum propunere Majestății Sale cu privire la întărirea alesului în demnitatea de patriarh sârbesc, iar până la primirea răspunsului congresul și-a suspendat activitatea.

Va urma acum întărirea episcopului *Smejanovici* de patriarh al Sârbilor, ori nu va urma? Asta e chestia, care preocupă pe toți cei interesați, în prima linie pe coreligionarii nostri Sârbi.

Foile maghiare o spun fără sfială și în admirabilă uniformitate, că întărirea alegerii de patriarh nu are să urmeze, și anume, din motivul, că alesul nu știe ungurește. Dar acesta nu e motiv, credem noi,

pentru a se respinge votul congresului și a se denega confirmarea celui ales, care în cele din urmă e ales cap bisericesc al credincioșilor sei, iar limba acestora, limba în care are să se înțeleagă cu ei, e limba sârbească, totodată limbă oficială în afacerile interne ale bisericii naționale sârbești. Și apoi mai sunt, ori au mai fost dignitari bisericești, cari nu știu, ori nu au știut ungurește, și totuși au fost confirmați în demnitatea de șefi ai bisericii lor. De es. în biserica sârbescă din Transilvania.

Motivul trebuie deci să fie altul. Spun unele ziare, că ar fi și lupta prea pe față pe care a purtat-o alesul, cu Sârbii radicali împreună, în contra decedatului patriarh *Brancovici*, cu toate că la intervenția guvernului unguresc promisesse, că va rumpe legăturile cu radicalii și va da pace patriarhului *Brancovici*. Nu s'a ținut de vorbă, deci nu e om de încredere, și nu poate fi propus Coroanei spre întărire. Dar nici acesta nu e motiv atât de puternic, ca să justifice respingerea alesului și desconsiderarea votului congresului sârbesc.

Motivul trebuie să fie deci altul și mai mare. S'a vorbit despre el, și știm care e. Guvernul unguresc vrea cu orice preț să aibă patriarh pe episcopul din Buda, *Bogdanovici*. Aceasta o dovedește împrejurarea, că l'a numit administrator al patriarhiei, în speranța că-și va crea partid, care să-l aleagă, și l'a numit și consilier intim al Coroanei, pentru ca se impună și cu titlul de Excelență credincioșilor sei. Dar n'a impus, partid nu și-a putut forma, și la alegerea de patriarh nu a primit nici un vot. Știu deci foarte bine și Sârbii, membri ai congresului sârbesc, ce angajamente a luat episcopul din Buda asupra sa, și de aceea s'au ferit să-i dea și măcar un singur vot, ca nu cumva pe baza acestui vot să ajungă totuși patriarh și cap al bisericii sârbești.

Între guvernul maghiar și episcopul sârbesc *Bogdanovici* din Buda s'a legat adevărat, așa se spune, o înțelegere de mare însemnătate. Se știe, că este mare dorința, de a se înființa în țară o biserică gr.-ort. maghiară, cu limba ungurească ca limbă liturgică, pe seama credincioșilor, cari în cursul vremii s'au maghiarizat, uitându-și limba strămoșască. Constituirea în biserică gr.-ort. maghiară nu e împedecată prin nici o împrejurare. Ea se poate face ori unde. Greutatea e însă, că pentru asemenea parohii gr.-ort. maghiare nu se capătă preoți, fiindcă nici cei românești, nici cei sârbești, nu pot să slujască la altar, decât în limba lor națională, în limba bisericești lor. Ar trebui deci să fie înștiințați preoți maghiari pe seama acestor comunități bisericești gr.-ort. maghiare. Dar cine să-i sfințească? Un episcop gr.-ort. maghiar! Și pe acesta iarăși cine să-l investească cu darul arhieresc? P. S. Sa, episcopul din Buda, *Lucian Bogdanovici*, în cazul că va ajunge patriarh sârbesc! A luat angajament și s'a obligat să o facă aceasta. Se sfințească într-un

hieru pe un om de încredere al guvernului, care apoi va fi încredințat cu organizarea în țara întreagă a bisericii gr.-ort. maghiare. Episcopul ar fi în cele spirituale sufragane al patriarhului.

Așa sună informațiunile pe cari le avem din izvor absolut autentic. Din ele se vede, că prea mare era prețul, pe care-l promisesse episcopul *Bogdanovici* pentru demnitatea de patriarh al bisericii sârbești. Să nu se mire deci, nici el, nici guvernul, că congresul a căutat să-l dispenseze dela împlinirea promisiunii făcute, prin aceea, că nu l'a ales, și nu i-a dat ocaziune să și o împlinească, păcătuind greu în contra bisericii sale, precum credem că nu i-o va da nici la o eventuală nouă alegere.

Să sprijinim „Asociațiunea”.

Sine „Astra” non itur ad astra!

Viena, 4 August n.

Convocarea adunării generale a „Astrei” și în anul acesta a fost salutăată cu entuziasm din partea mult încercatei noastre presei naționale. Articoli luminăți și însuflețiți au îndemnat publicul român la participare, și totodată s'a scris și despre starea noastră culturală, — îndeosebi despre ținuta clasei noastre culte față de „Astra”.

Cred deci să fie la locul seu, dacă în preajma acestui eveniment cultural se vor auzi voci și din public și se vor debate unele chestii de interes cultural și strâns legate de „Astra”.

Știm cu toții, că „Astra” e întemeiată și susținută pentru literatura română și cultura poporului nostru.

De asemenea ne este cunoscut tuturor adevărul, că cu cât va fi mai cult poporul nostru, cu atât mai bine va sta el, nu numai în privința intelectuală, ci și în cea materială.

Avantajile stărei mai bune ale clasei țărănești însă se reflectează direct și intensiv și asupra clasei culte, care precum știm — constă din cărturari, comercianți și meseriași. Este dar foarte firesc, ca o clasă cultă — conștie de sine și de datorințele sale — să privească de o datorință primordială, ca să conlucre din toate puterile la ridicarea culturii clasei țărănești, fiindcă cu cât va fi mai cultă, respective mai avută această clasă, cu atât mai bine îi va merge și celelalte.

La munca grea — dar mărească și nobilă — a deșteptării și cultivării poporului nostru însă nu este de ajuns, ca să avem numai vre-o câțiva mecenăți marimoși, cari jertfesc averea lor pe altarul culturii naționale, și e prea insuficient, ca numai o mână de mecenăți intelectuali să lucre cu vorba și condeiul pentru „Astra”, ci este neapărat de lipsă, ca întreaga noastră clasă cultă să se grupeze în jurul acestui focar cultural și să participe — direct sau indirect — la afacerile ei de interes obșteșc.

Îndeosebi necesară este concentrarea noastră în jurul „Astrei” azi, când un uragan năpraznic șueră a pustiu deasupra redutelor din frontul cetății noastre culturale.

A sosit ora a 11-a, când fiecare Român de bine trebuie să sară în apărarea culturii naționale, dela care depinde, nu numai prosperarea intelectuală și bunăstarea materială a poporului nostru, ci chiar existența lui națională.

Stări așa triste — precum ne arată și consemnarea membrilor dela 31 Aug. n. 1907 a „Astrei” — nu i permis să mai dăinuiască lung timp între noi, căci altcum suntem perduți!

Această consemnare adevărată ne spune, că înalta instituțiune — întemeiată și sus-

ținută pentru cultura poporului român din Ungaria și Transilvania — nu are mai mulți membri activi, decât 1750: 96 fondatori, 254 pe viață și restul ordinari, — deși noi chiar și după cea mai dușmănoasă statistică formăm o clasă cultă de cel puțin 10.000 bărbați, și sigur tot atât de mare va fi și numărul sexului gingaș din această clasă.

Nu se mai poate tolera, ca nici chiar 2 părți din 10 a clasei noastre culte să nu iee parte nici într-o formă la munca „Astrei”, a cărei menire este, să dea în mâna țărânului român cel mai sigur și important mijloc pentru asigurarea existenței sale morale și materiale.

E imposibil să crezi, că în 8 părți din 10 a clasei noastre culte să nu existe interes pentru cultura poporului nostru, fără care $\frac{1}{3}$ din clasa aceasta aproape de fel, iar $\frac{2}{3}$ numai cu chiu și cu vai ar putea exista.

Te doare inima, când observi, că din 7 episcopi de ai noștri, unul nici nu e indus în consemnarea „Astrei”, din care mai lipsesc încă: un arhimandrit și cel puțin 20 de canonici, deși barem clerul superior ar trebui să fie complet indus în lista membrilor. Dintre protopresbiterii și preoții noștri — cari sigur vor fi cel puțin 2500—3000 — nici chiar 600 nu sunt membri ai „Astrei”. În treacăt fie amintit, că dintre cei 10 preoți militari activi numai pe 2 i-am aflat în consemnare.

Ți-se sue însă sângele în față, când din consemnarea aceasta te convingi, că cele mai bine situate clase sociale de ale noastre, cărora aparțin advocații, directorii de bancă, medicii, inginerii și comercianții — sunt foarte slab reprezentate între membrii „Astrei”, atât cu numărul, cât și cu numărul.

Iată advocații, cari după părerea mea vor fi vre-o 250—300, abia întrunesc numărul de 208, și dintre aceștia 153 sunt numai membri ordinari, deși aproape toți ar putea și ar trebui să fie fondatori, sau pe viață.

Dintre 100—150 de directori de bancă dela institutiunile noastre, în consemnarea „Astrei” am aflat 19—5 pe viață și 14 ordinari, deși și despre aceștia toți putem spune tot aceea, ca despre advocați.

Medicii sunt induși 60 ca membri, 6 fondatori, 9 pe viață și restul ordinari, și eu cred, că și ei vor da un contingent de 120—150. Dintre medici de asemenea n'ar fi permis să lipsească nici unul din lista „Astrei”, ci ar trebui să fie înscris fiecare cel puțin ca membru pe viață.

Tot aceeași o putem zice și la adresa inginerilor noștri, de cari vom avea cel puțin 30—50. Dintre ei sunt 13 înscriși: 1 pe viață și 12 ordinari, deși pe cum știu, toți sunt bine slțuați și sigur nu le-ar cădea greu a solvi și taxe mai mari.

Comercianții trebuie să avem noi barem vr'o 1500—2000 și totuși la „Astra” numai 67 sunt înscriși și dintre aceștia 60 sunt numai ordinari.

Corpul didactic care constă din vr'o 2—300 profesori și cel puțin 3000 învățători — e reprezentat la „Astra” cu 91 membri dintre profesori și 84 dintre învățători, ce sigur e puțin. Dar să nu uităm, că din clasele acestea se recrutează cei mai mulți mecenăți intelectuali, cari aduc jertfe morale pe altarul „Astrei”, ce mai cu seamă se poate zice despre bravi și harnicii noștri profesori.

Amploiești privați sau aplicați la diferitele oficii ale statului vom avea cel puțin 5—600 și totuși la „Astra” numai 148 sunt înscriși, dintre cari 77 sunt notari comunali. N'ar strică, ca cei neutralizați pentru lupta noastră politică, cel puțin la acțiunile noastre culturale să iee parte cât de activ.

Oficanții aplicați la băncile române vor fi cel puțin 600—800 și totuși nici 100 nu sunt membrii „Astrei”.

Meseriași vom avea barem vr'o 1000—1500 și dintre aceștia nici 20 nu sunt înscriși la „Astra”.

Bănci bine situate avem vr'o 100 și 50 mai mici, dintre cari nici 50 nu sunt trecute în lista membrilor.

Despre celelalte clase sociale reprezentate la „Astra” nu mai amintesc, fiindcă sunt mai mici la număr, apoi scopul meu nu este a face statistică, ci a spune actorilor competenți și tuturor Românilor de bine, că e timpul suprem a da acțiunilor noastre culturale direcție nouă și corespunzătoare, nu numai împrejurărilor actuale, ci și principiilor de azi.

E neapărat de lipsă adevărată, ca să ținem cont de spiritul timpului și acomodat lui să îndreptăm busola acțiunilor din sinul și jurul „Astreii”.

Cu vr'o câțiva articoli, scriși mai cu seamă din incidentul adunării generale, cu ținerea alor câteva conferințe sau reprezentări teatrale și cu editarea unui organ necorespunzător azi scopului, n'o să putem ajunge îngrabă la scopul măreț al „Astreii”.

Trebuie schimbat sistemul vechi cu altul modern și dată altă direcție acțiunilor noastre culturale.

E neapărat de lipsă înainte de toate, ca să facem „Astra” cât se poate de cunoscută, chiar și în cele mai inferioare pături ale poporului, fiindcă mulți sunt dintre ai noștri, cari nici de veste nu iau auzit.

Munca aceasta însă nu se poate numai prin ziarele noastre, ci prin acțiuni pornite din sinul comitetului central și dirijate direct la persoane.

Da, persoanele direct trebuie făcute atente asupra „Astreii” și să li se deie ocazia a se înscrie.

În vederea acestor scopuri am înaintat pentru adunarea generală 10 propuneri, a căror intenție este: a afla mijloacele necesare, cu cari în mod potrivit s'ar putea suresciti interesul publicului nostru pentru afacerile „Astreii”; a deștepta simțul de datoriță națională și culturală în inima fiecăruia Român; a trezi și dezvoltă spiritul de asociere întră noi și în fine a deschide teren cât se poate de larg activității „Astreii”.

Toată suflarea românească — dela vâldică până la opincă — trebuie angajată la marea muncă culturală a „Astreii”.

Trebuie reamintit unora din clasa noastră cultă, că taxa de bănișori cu greu câștigați de bietul nostru țaran, sau cu prescură românească ori cu stipendii și alte ajutoare românești s'au calificat, și până de toate zilele tot în mijlocul nostru o câștigă: deci datori sunt a se interesa de cultura țaranului.

Să nu ne genăm a spune fiecăruia, că taxa de membru pentru „Astra” e numai o pârlicică mică din tributul de recunoștință, cu care datori suntem poporului pentru imensele binefaceri primite dela el, iar a solvi acest tribut, e o datorie sfântă, care intră toate împrejurările trebuie împlinită.

Bogatul și săracul deschidă-și dară punga și — după cum îl va trage inima și-i va permite mâna — să depună obolul seu pe altarul culturii naționale, până când încă nu e prea târziu.

Cu mâinile în sân nu mai putem stăa azi, când orizontul e întunecat de nori grei, cari în sânul lor ascund trănzete și fulgere pentru cultura națională și e o chestie numai de timp, ca să se descarce cu furie nebună asupra ei.

Să nu uităm, că se zvonește despre sufragiul — poreclit și universal, îmbrăcat

în cojocul pocit, și anume pentru noi strâmb croit — al pluralității. Acul pentru acest joc îl putem afla numai între armele culturi poporului nostru.

Indolența noastră în privința culturală a poporului se poate răzbură amar în viitor!

Știm doar cu toții, că țaranului nostru i se pune cu sala în mână o monedă străină de comunicare spirituală cu alții. Primească-o dacă așa i-a dictat soarta, dar să ne îngrijim de cu vreme și de fel să nu permitem, ca spolia cutărei culturi străine să intre prin porii păreților în casa țaranului nostru și să-i inficizeze atmosfera. Casele inficiate prin baciile culturi străine cu razele soarelui dădător de viață a culturi naționale să le desinficiăm, și cât se poate de radical.

Ca să putem face aceasta cu succesul dorit, e neapărat de lipsă înainte de toate, ca să ne înrolăm toți — femeii și bărbați — în sirurile membrilor „Astreii” și să îndemnăm la asta și pe alții, precum să influențăm, ca toate celelalte instituții de ale noastre — mai cu seamă băncile, comunele bisericesti și cele politice, unde suntem în majoritate — să se înscrie ca membri la „Astra”.

Privească fieșecare Român de bine de o datoriță sfântă, ca să fie membru al „Astreii” și să fie convins, că despre noi, respective despre bunul și blândul nostru popor, cu drept cuvânt se poate zice: sine „Astra” non itur ad astra.

Dr. Lazar Popovici
medic și membru pe viață
al „Astreii”.

Accidentul de tren dela Bătuța.

Amănunte.

Ziarul „Tribuna” din Arad aduce despre accidentul de tren dela Bătuța următoarele amănunte interesante:

Sâmbătă seara, cu trenul express de Arad, au pornit din Sinaia, A. A. L. L. R. R. Principele Ferdinand și Principeasa Maria, cu micii Principi Carol și Elisabeta, împreună cu suitele lor, călătorind spre Coburg.

Ieri, Duminecă dimineața, urmau să treacă prin Arad, dar întâmplător un accident a survenit pe drum, întrerupând călătoria. Cu câteva ceasuri înainte de sosirea trenului de Arad, în stația Bătuța, s'au ciocnit două trenuri de marfă. Carambolul foarte puternic a sfărâmat vagoanele în cea mai mare parte, astfel, că linia fiind deplasată și locul acoperit cu sfărâmurile vagoanelor, trenul express, sosit în apropierea stației, s'a găsit în imposibilitate de a-și putea continua drumul. S'au luat măsuri în pripă pentru a se putea liberă în primul rând locul, telefonându-se în același timp la stațiile învecinate, cum și la direcția Căilor Ferate, pentru a se expedia un număr mai mare de lucrători. Pasagerii aflați în tren erau de tot alarmați, căci deocamdată orice circulație era întreruptă. Principii Moștenitori însă și-au păstrat toată răbdarea, așteptând în cele trei vagoane regale. În primul rând au sosit la fața locului patru vagoane cu lucrători din Maria Radna. Peste 2 ceasuri din Arad au sosit alte 8 vagoane de cl. I și a II-a, în care luase loc dl inspector Vetter cu alți doi funcționari ai căilor ferate, pentru a cerceta cazul și a urgenta măsurile în consecință, foarte îngrijorată de accidentul întâmplat tocmai în împrejurarea

călătoriei Principilor Moștenitori ai României. Cu toate eforturile făcute pentru a se grăbi lucrările de reparație, nu s'a putut proceda la circulația trenului decât numai prin transbordare. Pasagerii din trenul de Arad au luat loc în cele 8 vagoane sosite dintr'acolo. Într'un cupeu de cl. I a luat loc și A. S. R. Principele Ferdinand, cu aghiotantul său, cum și încă câteva persoane din anturagiul său.

A. S. Regală a călătorit astfel până la Arad, unde dl inspector Vetter i-a pus la dispoziție un nou vagon ministerial, separat, cu care a călătorit până la Pesta, unde urma să aștepte sosirea vagoanelor Regale, cum și pe A. S. R. Principeasa Maria, împreună cu micii principii, cari nu s'au coborât din vagoane. În toate stațiile lumea era alarmată de întreruperea acestor neașteptată. În drumul spre Pesta, lumea deja avizată de accidentul trenului accelerat în care se aflau Principii României, ieșise într'un întimpinarea AA. LL. RR.

În gara Maria-Radna, aflându-se întâmplător mai mulți Români, au salutat respectuos pe A. S. R. principele Ferdinand, care a trecut prin transbordare, la oarele 11 a. m. D-na Marilina Bocu, aflătoare pe peron, a salutat pe A. S. R. care a binevoit a se întreține cu Dsa, în mod foarte amabil.

A. S. R. Principeasa Maria nu a părăsit de loc vagoanele princiare, cari au staționat în apropierea stației Bătuța, până seara la 7 și jum.

Fără a-și fi pierdut nici un moment răbdarea, A. S. R. Principeasa a primit la efectuarea lucrărilor de reparație, convorbind cu câțiva țărani români, cari treceau pe lângă vagoanele princiare, transportând bagajele pasagerilor. În timpul zilei micii principii Carol și Elisabeta au făcut plimbări prin satul Bătuța, până în pădure, și întâlnindu-se cu țărani au stat de vorbă cu ei, întrebându-i asupra locurilor, foarte mirai de portul românesc de prin părțile acestea. La oarele 4 după amiază AA. LL. RR. au luat ceaiul în vagonul restaurant princiar.

La oarele 7 1/2 p. m. după o muncă neîntreruptă s'a putut elibera și repara liniile, lăsând loc vagoanelor princiare spre trecere. Două locomotive sosite într'adins s'au alipit vagoanelor, cărora s'au mai adăugat și altele în cari au luat loc pasagerii celorlalte trenuri sosite peste zi. Conduc sub privigherea dlui inspector Vetter, trenul a pornit din stația Bătuța aproape de oarele 8 seara.

În gară mai mulți țărani au salutat respectuos pe AA. LL. RR. entusiasmați și mișcați de a fi văzuți și găzduți în apropierea stației lor pe Augustii oaspeți Principii.

La Maria-Radna o mulțime numeroasă aștepta sosirea trenului și vestea călătoriei Principilor Moștenitori s'au auzit, toți erau curioși a vedea pe grațioasa Principesă a României. În public se aflau mulți Români. Din asistență d-na Marilina Bocu, fiica primarului din Sinaia, a fost primită în vagonul princiar, salutând pe Augustii călători și oferind două prea frumoase jerbe de flori A. S. R. Principei Maria și A. S. R. miciei Prințese Elisabeta, cari au binevoit a se întreține foarte cordial cu Dsa, mulțumindu-i călduros pentru neașteptata și plăcută surprindere.

A. S. R. Principeasa României eră însoțită de D-na Elisa Greceanu, Doamnă de onoare. Dsa observând publicul din apropierea trenului a atras atenția AA. LL. RR. Prințesei și micilor Principii, cari apă-

rând apoi la ferestrele vagonului au mulțumit afabil salutarilor călduroase ale asistenței române.

După zece minute trenul și-a continuat drumul către Arad și Budapesta. A. S. R. Principele Ferdinand va rămânea la Berlin pe când A. S. R. Principeasa cu micii Principii își vor continua drumul la Coburg, unde va avea loc în curând căsătoria Prințesei Beatrice, — logodită cu un Infante de Spania, — sora mai mică a A. S. R. Principeasa Maria a României.

Despre România.

Ziarul „Schlesische Zeitung” publică într'un număr mai recent un articol elogios la adresa regatului român, pe care-l reproducem și noi, după cum urmează:

„Situațiunea politică din Balcani luând de un timp încoace o turnură îngrijitoare, bărbatului conducători ai statului român s'au pus în strânsă înțelegere cu sferile conducătoare din Austro-Ungaria și Germania, spre a ajunge la o completă comunitate de vederi, impusă de bunele relațiuni amicale existente. Nu sunt decât numai câteva zile, de când prim-ministrul D. A. Sturdza (care e și ministru de externe) a avut cu baronul Aerenthal o întrevedere. În curând va avea și regele Carol o întrevedere cu împăratul Francisc Iosif la Ischl, și întrevederi acesteia va urma apoi o altă întrevedere, aceea a dlui Sturdza cu cancelarul german Bülow, la Norderney.

În felul acesta se vede clar, că politica orientală a României, în urma prietenoselor ei relațiuni cu tripla-alianță, și în special cu Austro-Ungaria și Germania, e în plină conglăsuire cu a acestor puteri occidentale.

Linia aceasta de conduită a României e trasă de dezvoltarea ei politică-economică.

În adevăr, giganticele eforturi ce le-a pus ea, ca să se transforme dintr'un stat vasał oriental într'unul cultural-european, au făcut-o în același timp, ca să se alipească de politica pacifică a triplei-alianțe. Și alipirea ei de cele trei puteri este firească, deoarece ea n'are să se teamă de politica lor de expansiune, ba ceva mai mult, pericolele ce ar putea amenința independența și existența României, sunt îndreptate în contra triplei-alianțe.

Toate acestea n'au împiedecat însă, ca România să întărească relațiuni prietenoase cu toți vecinii sei.

După răzbelul din 1877 relațiunile dintre România și Rusia erau foarte încordate.

Poporul român nu putea să uite, cum a răsplătit vecinul seu dela nord serviciile ce i le-a adus pe câmpul de război, lăundu-i cele mai bogate și românești districte ale Basarabiei. Dar regele Carol, care este un politician realist de rangul întâi, a priceput să amelioreze relațiile în decursul timpului, dându-le un caracter cu totul normal, ba și prietenesc chiar.

Tot la fel s'a procedat și cu Bulgaria. Și aici a răsuflat înțelepciunea regelui Carol ca să înlăture elementele de discordie și să stabilească relațiuni de bună vecinătate.

Excelente de tot sunt relațiunile României cu Turcia, care înțelege, că România e unica între țările balcanice, care este cuprinsă de adevărată iubire de pace

FOIȘOARĂ.

Octavian Smigelschi.

Între artiștii, pe cari Karl Dörschlag îi luase sub aripile sale în școala sibiană, și cari în vremea formării și sbuciumării lor au rămas cu dânsul în intimă atingere, în rând cu Wellmann, Schullerus, Coulin și Fleischer, se numără și Octavian Smigelschi. Indiscutabila lui valoare de artist se învederează acum prin conferirea „premiului pentru Roma”. De cercurile săsești, amicale artelor, Smigelschi a stat totdeauna aproape, deja de pe timpul primei expoziții de artă din Sibiu dela 1890, unde el pentru întâia dată pășise în publicitate.

Nimic nu e de importanță mai hotărâtoare pentru dovada existenței artei, decât destoinicia validității individualismului unui talent pozitiv. Cu un zel fără repaos și cu o aprofundare fără preget, din acel moment în care Smigelschi își aflase adevăratul seu ogor de muncă, el și-a și creat loc pentru terenul seu de activitate. Acolo, unde s'a ridicat pe acest teren, a putut se ajungă numai muncind ca Român, în spirit național. Nu însă în acel înfeles, că ar fi cules numai tra-

gățiile imense de gen național din motivele ce există în viața poporului român, ca și în viața altor popoare. Nu, ci în același, că el a pornit cu o forță mare de acolo, de unde arta națională bisericască gr. orientală, după o dezvoltare de aproape două mii de ani, stagnase din cauza, că pentru vechile idealuri nu se mai găseau forme noi, nu mai existau născuți puteri de expresiune. Această artă bisericască emanase din Bisanz și se instăpânise pretutindenea unde creștinismul oriental prinsese, rădăcini. Această artă luase în posesie nu numai păreții bisericilor dela sate, se instăpânise nu numai asupra tămplilor, iconostasului și a sanctuarului, ci și mulțimea icoanelor sfinților și a crucilor erau sub dominațiunea ei. Cu o serioasă mistică-sărbătorească manifestată la început, arta aceasta mai târziu începuse se degenera și în sfârșit s'a devină teapănă în forme de manierare fără dub, în cari însă cu toate acestea mai rămăsese o licărire din vechile tradiții.

Aci Smigelschi trase brazdă. Și aci zace cel mai special și trainic merit al seu singur, că a devenit un nou descoperitor spre țeluri noi ale artei naționale, nu numai pentru poporul seu, ci pentru întregul creștinism greco-oriental și greco-catolic. Smigelschi este, care a descoperit aceste urme, dela cari pleacă o linie oablă înapoi la cele mai vechi tra-

diții. Se poate spune, că Smigelschi înfățișează legătura între arta bizantină cultivată în biserica grecească și ajunsă aci la o dezvoltare caracteristică și între o artă a viitorului, al cărei fundament el l-a descoperit și l-a așezat. Este evident, că pentru o astfel de forță, de un efect aproape epocal, este nevoie și de un talent tot atât de extraordinar. Și nu este de mirat, dacă la Budapesta au frapat la 1904 proiectele sale și cartoanele espuse pentru decorarea catedralei metropolitane din Blaj.

Era un sentiment corect, când la Budapesta s'a simțit, că operele lui Smigelschi înseamnă pentru arta din Ungaria o îmbogățire de mare valoare și în același timp de înaltă însemnătate. Este și natural, că la un artist de talent deosebit nu se pot ivi succese mari așa peste noapte. Până ce a ajuns Smigelschi să-și desvolute programul în proiectele pentru Blaj, cari își așteaptă executarea, trebuise să mântue studii vaste. La München, Veneția, Ravenna și Florența a căutat el să cuprindă arta Primitivelor în conținutul lor psihic. Dela anul 1890 încoace, în care timp a fost profesor de desen la gimnaziul de stat din Ibașfalău, a folosit fiecare ceas de recreație ca să ajungă în clar cu arta sa. Dovadă de seriozitatea cu care el o făcea aceasta, este faptul semnificativ, că mai mult de 12 ani el și-a

putut călca pe inimă să rămână pentru publicitate ca și cum n'ar fi existat. Ambiația particulară artiștilor de a fi apreciați el nu a cunoscut-o în acest lung timp, ori în cazul cel mai bun a refuzat-o.

Era ocupat îndeajuns cu studii tehnice, figurale, decorative și de peisagiu. Și după o vorbă a sa proprie, mai bine de un deceniu din viața sa l-a „experimentalizat”.

Așa se face, că în tablourile pe cari le-a creat în catedrala metropolitană din Sibiu, — parte în colaborare cu Coulin, — dintr'o dată apare ca pictor de o personalitate deosebit de marcantă.

Ce nizuia el cu înviorarea și adâncirea artei bisericesti gr.-or., indicase în proiectele sale blăjene. Cum proiecte analoge se prezintă în executare, — ne arată el aici!

Cine se apropie să privească aceste picturi, nu va putea la început să suprimă un fel de sentiment, particular, ce l'cuprinde, deosebindu-se tablourile de tot ce vezi adeseori și de aceea cu ce ești obișnuit. Îți trebuie timp, ca să pătrunzi la miez. Dar pe lângă o suficientă capacitate de apercepțiune artistică, curând acest sentiment e înlocuit cu impresia care și-o face privirea unei adevărate opere de artă, și înțelegi intențiile și ținta sa. Gasești aici, că Smigelschi a răsuflat și-și realizeze principiile, pe cari el însuși și le-a grupat în următoarele scurte puncte de vedere:

și nu urmărește politică de aventuri, nici nu vrea să pescuiască în apă turburată. România nu țintește să rupă ceva din Turcia.

Deși relațiunile diplomatice ale României cu Grecia sunt întrerupte de mai mult timp, deși politica Greciei e îndreptată în contra României din Macedonia, totuși raporturile sunt tolerabile. Nu urmează însă, ca România va lăsa vr'odată pe frații săi de sânge și de limbă victimele politice de expansiune a Grecilor.

Amenajându-și astfel România relațiunile sale și trăgându-și astfel linia sa de conduită politică, ea și-a rezervat rolul de stat *pacific* la pragul orientului, și la îndeplinirea acestuia rol se străduiește cu toată forța sa morală și materială. Astfel se explică, că paralel cu dezvoltarea ei economică, România face eforturi până la limitele posibilului spre a fi militărește cât mai bine organizată.

Sacrificiile ce le-a făcut România în anii din urmă, pentru întărirea armatei sale, sunt considerabile. Actualmente armata română poate dispune într'un caz de război în prima linie de 400.000 de oameni, și afară de aceasta armată activă mai e o rezervă de 400.000.

Situațiunea financiară a României e bine ordonată. Bugetele s'au încheiat toate, în fiecare an, cu câte un considerabil excedent așa, în cât s'au putut face cheltuieli extraordinare, fără să se fi recurs la un împrumut. —

Articolul ziarului german se termină astfel:

„Excelenta situațiune militară și financiară, soliditatea dinastiei și a tocmirilor ei de stat, precum și situațiunea ei geografică, (ce o face să fie o punte de trecere din Europa centrală spre orient) permit României să fie un factor important în desfășurarea evenimentelor din Balcani, și îi dau o viloare deosebită în caz de alianță. Amicii ei pot să se încreadă pe deplin în ea.”

Alianța franco-rusă.

Din incidentul întâlnirii, în una din zilele din urmă, a țarului din Rusia cu președintele republicii franceze, se scrie mult prin ziarele streine despre alianța franco-rusă, făcându-i-se istoricul. Se constată, că în interval de zece ani, toți preșidenții Franciei, trei la număr, au avut întâlniri cu țarul Rusiei. Dar ideea alianței franco-ruse e cu mult mai veche. Alianța aceasta își are istoria ei foarte îndepărtată. Nu mai puțin decât șase domnitori ruși: Petru cel Mare, Elisabeta, Pavel, Alexandru I, Nicolae I și Alexandru II au urmărit ideea unei alianțe ruso-franceze, în scopuri ofensive, dar nici unul n'a izbutit s'o realizeze. S'a făcut ochi dulci Bourbonilor, monarhiei din Iulie, imperiului al doilea, apoi republicii — dar în zadar.

Dar mai târziu, sub Carnot, au uitat Francezii, că armatele lor au pierit de ger odinioară la Moscova, și au uitat Rușii, sub Alexandru II, că soldații lor au sângerat la Cernaia.

Abia pe timpul președintelui Carnot au început Francezii să alerge după Rusia. Dar la început, iubirea aceasta a fost întâmpinată cu răceală la curtea lui Alexandru III.

Pentru fantoma alianței cu Rusia, cei din Paris au jertfit politica tradițională

„Concepție vastă decorativă și uzare de spațiu. Spiritualizarea formei. Un fel de a prezenta armonie reliefului, după plan corect conceput. Ignorarea realismului, care se contrazice cu monumentalitatea. Condamnarea tuturor teripurilor artistice, în perspectivele de aer și de spațiu. Liniște plină de demnitate, seriozitate adevărat creștinească.

Simplitate naivă, eventual naivă — neafectată și adevăr interior în concepțiune. Desprețuirea molaticului dulce, și mai bine figuri țepăne, decât o mișcare exagerată în prezentare.”

Este notorie, că astfel de principii sunt diametral opuse artei bisericesti apusene de azi, care prea adese înlocuiește adevărul prin o sentimentalitate nedeslușită.

În lucrarea sa artistul Smigelschi cu toate astea nu năzuiește să caute numai o modernizare fără duh și lipsită de caracter a artei române — bizantine.

Ponderanța el o pune pe transfuziunea materiei vechi cu fluidul propriei individualități. El caută să valorizeze elementul național prin aplicarea ideilor decorative din arta poporului. În această lucrare se năzuiește, ca tipurile figurate să le adăncească în fondul lor. Și în aceasta, ca artist modern, care în fața sugetelor sale stă pe un punct de privire pur personal, el vede tema sa principală. În

franceză, în virtutea căreia influența rusă seacă nu trebuia să pătrundă la Mediterana, iar Franția avea să rămână puterea protectoare a creștinilor din Levant. În privința aceasta poate fi citat mesajul din 2 Martie 1854 al lui Napoleon al III-lea, în care se zicea: „Franția are tot atât, de nu și mai mult interes, ca Anglia, să nu lase să se întindă influența Rusiei. Stăpânirea Constantinopolului înseamnă tot atât, ca stăpânirea Mediteranei, care udă trei sute de mile din țărmii Franciei. De altminterale politica aceasta nu datează de ieri; din contră, ori-ce guvern național din Franția a avut-o de veacuri în vedere.”

În Paris însă, unii soviniști deveniră nerăbdători. Mulți ar fi voit bucuros, să vadă pe Rusia luptându-se pentru Franția pentru recucerirea Alsaciei-Lorenei. Ziarul „Figaro” chiar întrebă serios într'un articol intitulat „Alliance ou flirt”, dacă Rusia cochetează numai cu Franția, ori e în adevăr aliată cu aceasta — și sub „în adevăr aliată” ziarul „Figaro” părea a înțelegi, dacă Rusia, într'un caz dat, ar fi dispusă să tragă sabia pentru recucerirea Alsaciei-Lorenei?

Eră în anul 1875, când Gorceacoff a rostit cuvintele: „Noi am fost contra anexării Alsaciei-Lorenei, care ar fi un prilej de discordie pentru Europa, dar nouă ne este absolut indiferent, dacă țara aceasta e franceză sau germană.”

În acelaș sens s'ar fi exprimat, cu prilejul unei întrevederi în Kiel, țarul Alexandru III, către împăratul Wilhelm II.

E adevărat, că Francezii n'au părăsit până acum gândul de a ajunge într'o zi iarăși stăpâni pe Alsacia-Lorena. Cei mai moderați s'ar mulțăm cu retrocedarea Lotaringiei, iar cei foarte moderați propun, ca Alsacia-Lorena să fie neutralizată. În chipul acesta, cred ei, s'ar putea ajunge la o înțelegere pacifică între cele două mari state vecine. Ei sunt de părere, că cel mai mic serviciu ce li s'ar putea face, ar fi această neutralizare.

Defunctul diplomat și jurist G. Aften, care trăise multă vreme în Alsacia, se exprimă ast-fel acum cinci-spre-zece ani asupra situației din Alsacia-Lorena:

„În opinia publică din Alsacia s'a produs o schimbare remarcabilă. Se vede din ce în ce mai mult, că punctul de vedere al protestărilor infructuoase nu duce la nimic. Binefacerile bunei administrații germane se văd. Dacă totuși nu s'a ajuns încă la contopirea cu Germania, pricina sunt pe de o parte sistemele de guvernament, cari să schimbe, pe de alta presiunea pe care așa zișii notabili o exercită asupra țăranilor, dar mai presus de toate menținerea Alsaciei-Lorenei în situația de provincie a imperiului. Dacă la început trebuia să fie așa, ca tranziție, azi situația asta nu mai e îndreptățită de loc. Ea dă locuitorilor impresia, că dominațiunea actuală e numai provizorie, și că ei înșiși nu sunt decât supuși germani de a doua clasă.

Pe lângă aceasta mai trebuie adăugat faptul, că între Alsacia și Lorena e un antagonism național. Aceasta din urmă e franceză, și nu poate fi guvernată de cât ca atare. Împrejurarea, că se ține seamă de acest fapt, e piedica cea mai mare, că Alsacia nu devine în curând iarăși cu totul germană.

Ca întregire a vorbelor lui Gorceacoff, citate mai sus, iată și cele rostite de Katakazis, favoritul lui Gorceacoff: „Rusia nu va admite un al doilea dezastru mare al Franciei”. Ideea această, spusă din

cazul de față el caută să-și valideze susținerea națională pe baza unei culturi antice.

Cât de originală și cât de apărât ar fi pictura bisericească a lui Smigelschi, care și în alte lucrări ale sale îl preocupă. El rămâne și în acestea original și interesant.

Un mic autoportret, desenul de peană, și ușor iluminat prin acuarel, este o adevărată piesă de cabinet, ca finețea și concepție caracteristică. O dovadă mai mult de talentul de desen excelent de care dispune, și fără de care ori ce pictură se clatină.

Acum Smigelschi pleacă pentru timp mai lung din mijlocul nostru. În Roma, în acest unic oraș al artei, care încântă inima oricărui artist, cu culoarea și lumina, oamenilor și peisajurile sale, el va lucra în strictă concentrare spre care înclină natura sa, la adâncirea și mai profundă a programului său.

Iar noi suntem siguri de speranța ce ne face se credem, că el va crea încă ceva mare de tot. Și putem să dăm expresie bucuriei noastre, că și noi Sașii avem partea noastră la succesele sale, prin școala noastră, de cultura și binefacerile căreia s'a bucurat.

— r. R. —

inima multor Ruși, s'a cristalizat de mult în alianța franco-ruso.

Pe de altă parte, în tendința ofensivă a acestei alianțe, Franția nu mai e sprijinită de bărbații conducători ai Rusiei. Mai înainte eră altminterale. Pe când nu erau încă aliate, Franția și Rusia căutau cu ori ce chip să rupă alianța Italiei cu Germania și cu Austro-Ungaria. Țarul Alexandru III avea mult de furcă cu doi sfetnici politici ai lui: Katkow, care căuta să-l atragă spre Franția, și Giers, care cât timp a trăit bătrânul împărat Vilhelm și Bismark, și era cancelar, n'a părăsit ideea de-a menține relații bune cu Germania. Atras de ideile lui Katkow, țarul Alexandru III l'a somat pe acesta să se explice cu Giers, dar cancelarul rus n'a voit să primească pe publicistul panslavist din Moscova. Alexandru III s'a supărat pe Giers. Acesta și-a dat demisia. I s'a trimis însă răspunsul, că țarul numește și concediază când îi place lui pe miniștri, cari nu pot pleca când au ei gust să plece.

Azi situația nu mai e așa de critică. Nicolae II nu e așa de autocrat, ca tatăl său, iar Isvolsky are destulă putere să stăvilească toate influințele panslaviste și soviniște. Atarnă însă mai mult de persoane, ca în acest moment alianța franco-rusă să nu ia o înfățișare amenințătoare. În momentele liniștite nu trebuie uitată istoria, — și istoria alianței recomandă o continuă precauțiune.

NOUȚĂȚI.

Intâlnirea dela Ischl. Mercuri, în 12 August n. sosește la Ischl Regele Edward al Angliei, pentru a felicita pe Maiestatea Sa, Monarhul nostru, din incidentul împlinirii celor șasezeci de ani de domnie. Se vor aranja sărbări mari în Ischl, pentru că visita e de caracter oficial. Va veni cu Regele Edward și ministrul de externe al Angliei, și se va afla în Ischl și ministrul nostru de externe, baronul Aehrenthal.

Regele Carol la Viena. După o foaie dela Viena, întrevederea regelui Carol cu Maiestatea Sa Monarhul nostru nu se va întâmpla în Ischl, ci la Viena unde Regele României va sosi între 7 și 17 Septembrie. Vizita aceasta a Regelui Carol va avea un caracter oficial. Vizita va dura mai multe zile, în cari se vor aranja sărbări mari la curtea imperială dela Viena. De unde urmează, că Regele Carol va vizita pe Domnitorul nostru, nu cu ocaziunea plecării sale în străinătate, ci când se va reîntoarce din străinătate acasă.

La Ischl. Ministrul-prezident Werkerle a plecat Mercuri seara la Ischl și eri Joi, a fost primit în audiență din partea Maiestății Sale. Se crede, că pe lângă afaceri curente, prim-ministrul ungar a făcut propunere Maiestății Sale și cu privire la *năntirirea* alegerii de patriarh sârbesc, și o depeșă ne spune, că M. Sa ar fi acceptat *neaprobarea* alegerii făcute.

Adunare poporală se ține Duminecă 9 August n. în Iléandamare. Va vorbi președintele clubului deputaților naționaliști Dr. Teodor Mihali și deputatul Dr. Aurel Vlad.

O surprindere. Ziarul „Budapesti Hirlop” scriind despre alegerea de patriarh sârbesc spunea, că Maiestatea S'a nu va întări pe Smejanovici de patriarh, ci va da congresului sârbesc „un răspuns demn și surprinzător, poate chiar Sâmbăta viitoare”. Ceea ce ar însemna, că episcopul Eogdanovici va fi numit patriarh, cu toate că nu a primit nici un vot.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a primit dela Preacuvioșia Sa Arhimandritul Augustin Hamcea suma de cor. 50 — ca donațiune pentru scopurile școlii industriale.

Votul plural. Ziarele cari stau aproape de guvern dau ca sigură știrea, că legea nouă electorală va fi compusă pe bazele votului plural, și că dreptul de alegere va fi legat de cunoașterea scrisului și cetitului în limba proprie.

Hymen. Ioan Radu și Olimpia Gheaja își anunță serbarea cununiei religioase, care se va oficia Duminecă în 27 Iulie st. v. (9 August st. n.) 1908, la orele 3 după amiază, în biserica gr.-or. rom. din Paloș.

† **Iacob Mureșan**, învățător penzionat în Cluj, a repausat în Domnul, Marti, 4 August n. a. c. la orele 11 a. m. în anul al 72-lea al vieții, și al 50-lea al activității sale publice. A fost înmormântat eri, Joi, 6 Aug. n. la orele 3 d. a. în cimiteriul comun din Cluj.

Advocat nou. Domnul Dr. Ioan Dördeu și-a deschis cancelaria advocațională în Oena Sibiului (Vizakna).

Docențe la facultatea de drept din București. La 15 Ianuarie 1909 orele 9 dimineața se încep în localul facultății de drept din București esamenale pentru câștigarea următoarelor docențe: Una pentru dreptul roman, una pentru dreptul civil, una pentru dreptul penal, una pentru dreptul public, una pentru economia națională, una pentru dreptul internațional public și privat, și una pentru dreptul comercial.

Sub firma „Vultur” se intenționează a se înființa în Maria-Radna (comit. Arad) o societate anonimă economică, industrială și comercială, cu sediul în Maria-Radna și cu un capital social de 100.000 coroane, împărțit în 2000 acții de câte 50 coroane. Deslușiri mai detaliate se pot primi dela domnul Dr. Vasile Avramescu, avocat în Maria-Radna. Scopul înființării acestei societăți este, după cum se spune în prospect, a se da inteligenței române ocazia de a studia în teorie economia și industria casnică, apoi valorisarea produselor cari provin din aceste ramuri de ocupațiune, pentru ca se poată introduce și lăți în praxă în popor modul de câștig mai mare, mai solid și mai sigur.

Sărbările Slovacilor. Săptămâna aceasta s'au ținut sărbările culturale naționale ale Slovacilor în T.-S.-Mărtin. Au fost foarte succese. A participat multă lume la ele. A fost inaugurat muzeul etnografic, iar reuniunea femeilor slovace și a ținut adunarea generală anuală.

Colera. În orașul și districtul As-trakan au fost constatate până acum 34 cazuri de coleră, dintre cari 16 s'au terminat cu moartea. De prin alte părți ale Asiei asemenea se semnalează cazuri de coleră. S'au luat toate măsurile necesare, ca primejdia boală să nu-și facă intrarea în Europa.

Un tablou al lui Murillo. În proprietatea unui negustor de obiecte de artă din Londra se află un tablou original al lui Murillo, care reprezintă pe Christos vindecând bolnavii. Tabloul reprezintă o valoare de 200.000 franci. S'a format imediat un comitet, care strânge din contribuiri benevoale suma aceasta, pentru a cumpăra tabloul pe seama catedralei cu hramul sfântul Petru.

Donație frumoasă. Un oarecine, care vrea să rămână necunoscut, a donat 500.000 de coroane academiei de științe din Viena, în scopul ridicării unui edificiu special, pentru încercări de a se produce radii.

Pentru tricolor. Preotul din Buteni (dieceasa Aradului) Ioan Popovici a fost tras la răspundere, pentru că la înmormântări copiii cântăreți aveau haine de slujbă provăzute cu panglici tricolore românești și chiar și pe crucea purtată în fruntea convoiului mortuar, atârna asemenea panglica tricoloră românească. Pretorul cercual a pedepsit pe părintele Popovici pentru acest delict cu cinci zile închisoare și 100 cor. amendă în bani, iar vicecomitele comitatului a aprobat sentința. S'a dat recurs la ministrul de interne.

Deraiere de tren. Din Caransebeș se scrie, că un tren care aducea muncitori de pe linia ferată Caransebeș-Hațeg, care acum se clădește, a deraiat. Mașinistul și trei lucrători au ramas morți, iar mulți alții sunt grav răniți, pecând unii mai puțin au scăpat cu răni mai ușoare. S'a deschis o anchetă.

Concert în Lugoj. Duminecă în 9 August n. (27 Iulie v.) 1908, reuniunea română de cântări și muzică din Lugoj. cu concursul dsoarei Ana Bobora, eleva conservatorului din București, aranjează concert sub dirigența dlui Ioan Vidu. Începutul precis la 8½ ore seara. După concert urmează dans.

Petrecere în Armeni. Tinerimea studioasă din Armeni invită la petrecerea de vară ce va avea loc Duminecă în 9 August st. n. 1908. Începutul la 6½ oare seara. Prețul de intrare: de persoană 1 cor. de familie 2 cor. Venitul curat e destinat ambelor bisericilor din loc. Suprasolvirile marinimoase se vor cuită pe cale ziaristică.

Petrecere în Mercurea. Tinerimea inteligentă română din Mercurea invită la petrecerea de vară ce se va aranja Duminecă în 9 August st. n. în sala hotelului „Trei Arabi”. Începutul la 7½ oare seara. Prețul de intrare: de persoană 1 cor., de familie 2 cor. Venitul curat e destinat pentru scopuri filantropice.

Nr. 391/908

[220] 1-3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățători în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Zarandului, să eserie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Brad**, un post de învățător. Salariu anual 600 cor., cuartir în natură, relut de lemne 60 cor. și relut de grădină 20 cor. până la finea anului 1908, ear dela 1 Iannarie 1909 salariu 1000 cor. cuartir în natură și relut de grădină 20 cor.

2. **Buceș**, salariu anual 600, din repartiție 500 cor. ear 100 cor. din venitul cantoral, cuartir liber în edificiul școli, folosirea grădinei și lemne de foc.

3. **București**, salariu anual 600 cor., dela biserica 525 cor. din repartiție 75 cor. cuartir, $\frac{1}{4}$ jug. grădină și lemne de lipsă pentru încălzit.

4. **Crăciunestii**, salariu 600 cor. din repartiție, cuartir în edificiul școlei, folosirea grădinei de legumi și lemne de foc.

5. **Grohot**, salariu 600 cor., 400 din repartiție și 200 dala biserica cuartir, grădină și lemne de foc.

6. **Luncoiul de jos și Scroafa**, salariu 600 cor. din repartiție, folosirea grădini 1 jug. computată 100 cor. cuartir liber în edificiul școlei și lemne de lipsă la încălzit.

7. **Șesuri**, salariu 600 cor. din repartiție, cuartir liber grădină de legume și lemne de foc.

8. **Seliște-Trestie**, post ambulant, salariu anual 600 cor. din repartiție, cuartir, grădină și lemne de foc.

9. **Peștera**, salariu 600 cor. din repartiție, cuartir în natură și 40 cor. pentru lemne, de foc din care are să se încălzească și școala.

Reflectanții la vreo unul acestea posturi vor avea a să prezentă în comună în zi de Duminecă ori sărbătoare spre ași arăta desteritatea în cântări și tipic.

Cel instituit va avea a să propună religia, să țină școală de repetiție, să conducă în Durinecă și sărbători elevii la biserica și să cânte cu ei la sfânta liturgie.

Petenții au ași așterne în termen deschis cererile instruate conform normelor în vigoare.

Cei cu pracsă au a să alătore documente despre pracsă serviciului neîntrerupt eventual din ce motiv a întrerupt praxa. **Brad**, la 16 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Zarandului în conșlegere cu comitetele parohiale.

Vasiliu Dămian
protopresb.

Schimbare de local!

Am onoare a aduce On. Public la cunoștință, că localul meu se află din 1 August a. c. în Strada Sării (Salzgasse) Nr. 23.

Cu toată stima:

Emil Petruțiu
măestru măsur.

(218) 2-3

Un câne de Leonberg

de 10 Luni e de vânzare la Vama din Str. Turnu-Roșu. (208) 3-3

Sz. 3012/908 fszb.

[222] 1-2

Pályázat.

Poplaka községben a segédjegyzői állás betöltendő. Felhívom a képesített pályázókat, hogy kérvényeiket f. é. Augusztus hó 31-ig alólirotnál adják be.

Nagyszeben 1908. Augusztus 6 án.

A jár. főszolgabíró:
Fabritius.

Nr. 40/1908.

[221] 1-3

Publicațiune.

Pentru edificarea biserice gr.-or. din Teuțiu, protopresbiteratul Alba-Iulia, să eserie noaună licitațiune minuendă pe ziua de 10 August 1908 st. v. la 11 oare a. m. carea să va țină în localul școlei.

Planul și preliminarul de spese aprobat de Preavenerabilul Consistor arhidiecezan cu Nr. 3435 Ept. 1908 din 28 Martie 1908 să pot vedea la oficiul parohial.

Doritori de a licita și luă în întreprindere zidirea biserice au să depună un vadiu de 10% dela suma preliminară cu 7721 cor. 24 fil. în bani gata. Materialul are de al dă comuna bisericească, adică: peatră, cărămidă, var, năsip și cărăușile dela Alba-Iulia și de unde se va cere.

Comitetului parohial îi stă în drept a conrede cu lucrarea pe orișicare dintre licitanți fără considerare la suma oferită.

Teuțiu, 8 Iunie 1908.

Dionisiu Popovici
paroh.

Anghel Luca
notar.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Albei Iuliei.

Văzut:

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Aviz de târg timișan.

Târgul de țară din anul curent dela St. Iacob se va țină din 13 August până inclusive 17 August 1908.

Mânarea a tot felul de vite în târg e permisă din 13 August, Joi la oarele 5 dimineața.

Timișoara, 10 Iulie 1908.

Căpitănatul suprem orășenesc:

Francisc Beé

(212) 2-2

căpitan suprem.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măiestru croitor, Sibiiu, Str. Cisdădiei Nr. 34,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari!

[25] 21-52

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

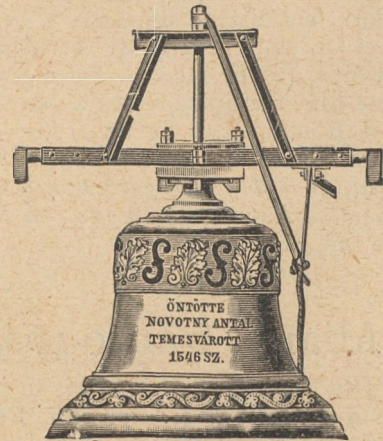
ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (150) 7-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibraire mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețouranturi ilustrate gratis.

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare:

Cosma M., Album de țesături și broderii naționale 16.—
— Modele de cusături românești caet I. —50
— Modele de cusături românești caet II. 1.—
A. O. Maior, Biblioteca copiilor vol. I—III à 1.—

APĂ MINERALĂ PHOENIX
DIN BUZIĂȘ

Arată un rezultat frapant la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, bogată în acid carbonic, lipsită de fier.

Ca apă de masă extraordinar de recreatoare.

Vindecă, împrospețează. Recomandată de medici.

Folosită la cură a dovedit efecte excelente la morburile de rărunchi și beșică, la catar cronic de rărunchi, peatră, precum și la catarale ale secrețiunei. — Prospecte trimite la cerere administrația

Direcțiunei băilor lui CARL ALBRECHT în Buziasfürdő.
(286) 70-100

M. BOHN & COMPAGNONI
KIKINDA MARE și ZOMBOLYA.

Cel mai vechiu, mai mare și mai bun etablisement din monarhia Austro-Ungară e

FABRICA DE ȚIGLE a lui BOHN

în KIKINDA MARE și ZOMBOLYA.

Infinitată în 1864. — Referințele cele mai favorabile. — Infinitată în 1864.

Producțiune anuală de 50 milioane

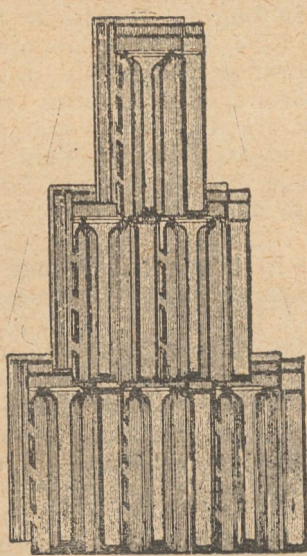
a țiglelor sigure de coperiș ale lui Bohn, pat. c. și r.

IN OXID DE FER SAU NATURAL SAU LA DORINȚĂ VĂPSITE CU THEER.

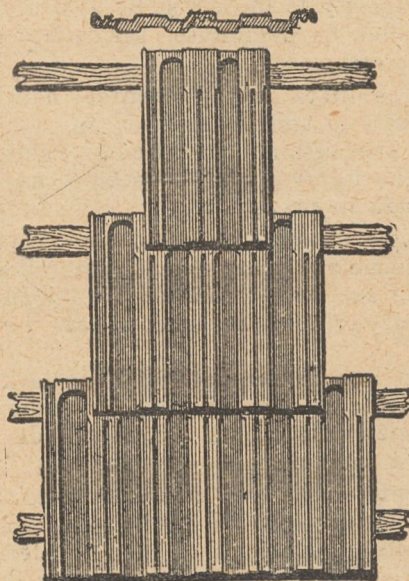
PRODUCTE: Țiglele sigure de coperiș patentate ale lui Bohn. Coperiș ieftin și frumos.

(203) 2-10

Cataloge ilustrate și mustre, gratis și franco.

Fabric. de Nagyikinda.
Țigle de siguranță pentru acoperiș, patentate, sistem Bohn, Nr. 272.

Fabricat de Zombolya
Țigle de siguranță pentru acoperiș patentate Nr. 253.